

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Maximiliani Sandaei E Societate Iesv Doctoris
Theologi Architectura Christiana**

Sandaeus, Maximilianus

Coloniae Agrippinae, 1653

5. In Nomine Domini inchoanda Aedificatio Domus Sapientiae.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46065)

Te sine nil altum mens inchoat. En age, cunctas
 Rumpe moras. Helicon mihi cœlestis Olympi
 Pande libens, sacroque tuum medicamine Vatem
 Imbue & errorum quidquid superesse videbis,
 Pelle procul, puramque meo sub pectore mentem
 Conde, mihi, ut pateant, tantarum exordia rerum.
 Latus & optatæ referam solaria palmæ.
 Tu Genitrix, Tu Sponsa Dei, Tu Filia tanti
 Principis, haud renuas voris, precibusque vocari
 Tu Sydus, Tu Diua mihi, Tu Numen, honosque
 Tu quoque Virginei flos intemerate pudoris
 Cuique nouem menses libuit gestare potentem
 Carminis Auctorem, & sacratum condere pignus
 Virgineis claustris: nec erat dubitabile verum,
 Da scopulos vitare omneis, vitare minaceis
 Et cœli, pelagique iras, & in hospita saxa:
 Ut tandem valkam reduci contingere cymba
 Opratum litus, portusque intrate petitos.

Stephanus Maccius Durantinus.

ARTICULUS V.

*In Nomine Domini inchoanda edificatio
 DOMVS SAPIENTIÆ.*

IVSTINIANVS Imperator Institutiones suas à solem-
 ni illa formulâ, Sapientię Amatoribus, in li-
 bris omnibus suis, immò disputationibus, & disser-
 rationibus ac consultationibus, publicis & priuatis
 vsurpandâ. IN NOMINE DOMINI, auspicator. Quâ,
 in vestibulo præclarissimi operis, dum Adolescentes
 maturi, post litteraturæ politioris, & Philosophiæ stu-
 dia, Themidis sacris initiari incipiunt, eos monere vo-
 luit, tanquam optimus Iustitiæ Sacerdos, illos non pro-
 priarum virium fiduciâ, non ingenij perspicacis, non
 tenacis memoriæ, non confirmati iudicij, denique non
 naturæ, quamuis optimæ præsidij nixos, ad grauissimi,
 & Reipublicæ Christianæ, post sacram Doctrinam vti-
 lissimi

lissimi studij palæstram accedere debere, sed ijs à Diuini Numinis inuocatione exordium esse sumendum. Sentiebat videlicet Sapientissimus Cæsar, non posse Iustitiæ Domum ædificari, nisi Architecti Principis manu, castis precibus, ad auxiliũ & opem præsentaneam impetrata. O augusta epigraphæ, *In Nomine Domini!* quam neq; Philosophorum disputationibus, neque Medicorum aphorismis, neque Theologorum assertionibus præfixam reperio. Imperator autem in fronte operis sui de Iustitiâ & Iure, ad æternam posterorum memoriam, & adolescentum institutionem Christianam, tanquam noui Ædificij inscriptionem vncialibus litteris extare voluit: non quod minus indigni sint cælestis auxiliij, siue Philosophi ad veritatem, altissimo immersam ignorantis puteo, speculationibus eruendam; siue Medici ad sanitatem corpoream, vel conseruandam, vel reducendam; siue Theologi, ad obscurissima Religionis mysteria in claram lucem producenda; quàm Iuris vel Antistites, vel studiosi, ad Legum perfectam intelligentiã assequendam. Sed, quod illos censeret potius monendos esse, & ad opem Diuinam assidue implorandam excitulandos, quos non ignorabat facilius rerum terrenarum cupiditate, & opum, honorumque præconceptã spe à recto veritatis tramite abduci posse. Illis nimirum *Nomen Domini* fuit signatè proponendum, quibus nominis sui in terra celebrandi, tam facilis & expedita offerri solet in Iustitiæ dicasterijs occasio:

At, ab omnibus Sapientiæ cultoribus iure merito, studiorum initio vsurpandum esset programma. *IN NOMINE DOMINI.* Non in nomine Bartoli & Baldi, Galeni & Hippocratis, Aristotelis & Platonis, Ciceronis & Quinctiliani, Prisciani & Aristarchi; sed *in Nomine Domini.* Pulchra fuit inscriptio templi Delphici. *Nosce*

¶ §

reip=

reipsum: præclara epigraphe in culmine fani Apollinei, *EL*, id est, *Tves*: bona superscriptio Aræ Atheniensis, *IGNOTO DEO*, sed omnium pulcherrima, præclarissima, optima illa Imperatoris Iustiniani, *In Nomine Domini*. Auditores Academici, simulque Christiani & Catholici, *Hi in curribus, & hi in equis*: Vos autem *in Nomine Domini DEI vestri Ps. xix. 8.* *Hi in ingenij subtilitate, & hi in mentis perspicitate: hi in sanitate, & corporis robore: hi in laborum assiduitate, & hi in Libris, & hi in opibus vos autem In Nomine Domini.* *Hi in corporis commoditate, & hi in mentis sublimitate: hi in scriptorum multitudine, & hi in Doctorum favore: Beatum dixerunt populum, cui hec sunt: Beatus populus, cuius Dominus DEVS eius. Ps. CXLIII.*

IN Nomine Domini, Auditores studiosi. Hanc primam Imperatoris legem existimate. Vt autem nemo Cæsaris legem irritat, qui non simul eius iracundiam irriter: nolite huius legis vtilissimæ transgressores fieri, nisi Maiestatis, non humanæ, sed Diuinæ indignationem experiri velitis. Imperator Iustinianus auspiciatur libro Institutionum ab inuocatione Nominis Diuini, inquit nominatus earum Commentator: Ioannes Oinotomus causam adiungit: *Quia ex hac sequitur bonum initium melius medium, & optimus finis.* secundum gl. ibid. in ver. *IESU* Vbi enim Christus non est fundamentum, ibi nullum boni operis est superædificium. c. cum Paulus 1. q. 1. Addit Interpres, *Quicquid igitur agimus, in Nomine Domini incipere debemus.* c. non obseruetis, 2. 6. q. 7. Hinc vult ore Doctores quærunt in principio Institutionum, in inuocatio Nominis Domini, sit de substantia instrumenti juridici? Respondent autem, honestum & pium esse eam semper in negotio honesto apponere: & quam existiment communiter, instrumentum non reddi nullum, si à Notario omiſsa fuerit, addunt tamen, nisi hoc

esset

esset de consuetudine, quæ more introduci potest. De qua Baldus, alijque Doct. in proæmio Cod. & alibi. Abbas etiam, Felinus & Canonistæ in c. 1. de fide instrumentorum. Itaque siue dictis, siue scriptis suis proponat semper scientiarum avidus studiosus. *In Nomine Domini*: & persuasum sibi habeat quod eo proæmio continetur, studiorum initium à precatione capiendum, cum sine DEI immortalis ope ac potestate frustra ad Domum Sapientiæ ædificandam accingamur. Inuocatio autem Nominis Domini, est ipsius DEI inuocatio. Ponitur enim Nomen Domini pro DEO ipso, vel potentia DEI: non rarò siquidem in Litteris Diuinis Nomen Domini DEVM significat. Sic Deuteronomij XVIII. *Ipsum elegit Dominus DEVS tuus, vt stet & ministret Nomini Domini.* Et Psalmo V. *Gloriabuntur in te omnes, qui diligunt Nomen tuum.* Quæ ratione DEVS dicitur iurare in Nomine suo. Ieremiæ XXV. *Ecce ego iuravi in Nomine meo magno ait Dominus.* Sic quoque homines sperare dicuntur in *Nomine DEI*: aut credere in *Nomen DEI*.

ARTICULUS VI.

*Matutinis precibus DEVS aduocandus ad ædificationem
DOMVS SAPIENTIÆ.*

PRIMUM officium Adolescentis studiosi, Amatoris Sapientiæ, sit, manesse quam primum in preces effundere, & DEVM, vt sibi in studijs omnibus præsens ac propitius sit, inuocare. Quod à mundo condito obseruatum semper ad felix diei auspiciam à sacris profanisque reperio, qui aliqua DEI notitiâ fuerunt imbuti, & ad aliquam Sapientiæ seu veræ, seu apparentis gradum aspirarunt. Iob eximius Sapientiæ cultor consurgebat diluuclo (*Iob. 1. 5.*) & offerebat Sacrificium. Prima cura,
prima